

PRIEDANGŲ GERINIMO REKOMENDACIJOS

KĄ REIKIA ŽINOTI APIE PRIEDANGAS?

Priedanga – patalpa, skirta apsisaugoti nuo staiga kylančio oro pavojaus nuo 5 iki 72 val. Priedanga, priešingai negu slėptuvė, yra skirta trumpalaikiam apsisaugojimui ir gali būti įrengiama gyvenamųjų namų rūsiuose, požeminėse automobilių stovėjimo aikštelėse, garažuose ir pan.

Vilniuje buvo suregistruota daugiau nei 2 tūkst. priedangoms tinkamų patalpų. Kiekviena iš jų buvo įvertinta pagal nustatytus kriterijus. Nors visos patalpos jau dabar gali būti naudojamos kaip priedangos, tačiau, kad jose būtų galima praleisti ilgesnį laiko tarpą ir gyventojai būtų saugesni, verta pagalvoti apie tam tikrus patobulinimus.

Vyriausybės nutarimu 2024 metais buvo patvirtinta nauja civilinės saugos plėtros programa, kurioje yra numatytas ir priedangų įrengimo finansavimas Lietuvoje. Vilniui kiekvienais metais maksimali tenkanti finansavimo dalis sudaro 2,5 mln. Eur.

Pagal šią programą galės būti finansuojami tokie darbai kaip statybos projektų rengimas, evakuacinių išėjimų įrengimas, elektros generatorių ir vėdinimo sistemų diegimas, priedangų pritaikymas asmenims su negalia. Projektus finansavimui gauti teikia savivaldybė. Daugiau apie projektą skaitykite **čia**.

Kitomis, paprasčiau įgyvendinamomis, priemonėmis gyventojai kviečiami pasirūpinti savarankiškai. Pastatų administratoriams, pateikusiems informaciją apie priedangas yra pateikiami patalpų vertinimo rezultatai su atitinkamomis rekomendacijomis. Šiame dokumente pateikiami bendrieji patarimai, į ką reikėtų atkreipti dėmesį, siekiant patobulinti savo priedangą.

Čia taip pat akcentuojamas bendruomeniškumas, išankstinis pasiruošimas įvairiais lygmenimis:

- 1 lygmuo – asmeninis, už(si)tikrinant asmens (šeimos) išgyvenimui reikalingas priemones pavojaus atveju iki 3 parų,
- 2 lygmuo – bendruomeninis, bendradarbiaujant ir pasiruošiant priemones kartu su bendruomenės nariais. Bendruomeninis pasiruošimas gali padidinti pasirėngimo pavojui efektyvumą tiek kartų, kiek į šį pasiruošimą yra įtrauktų bendruomenės narių.
- 3 lygmuo – valstybinis, prisidedant ruošiantis valstybiniu lygmeniu, užtikrinant visų valstybės piliečių pasiruošimą, savalaikį informavimą ir kritinių paslaugų tiekimą tiek kiek reikės.

Priedangos paruošimui numatytas 12 val. normatyvas. Nesant pavojaus, patalpos gali atlikti ir dažniausiai atlieka kitas funkcijas visuomenėje. Tačiau yra svarbu būti pasirėngus minimalias priedangos įrengimui reikalingas priemones, kurios turėdamos dvigubą paskirtį, nesusijusią su oro pavojaus grėsmėmis, taip pat gali būti naudojamos ir kasdieninėje veikloje.

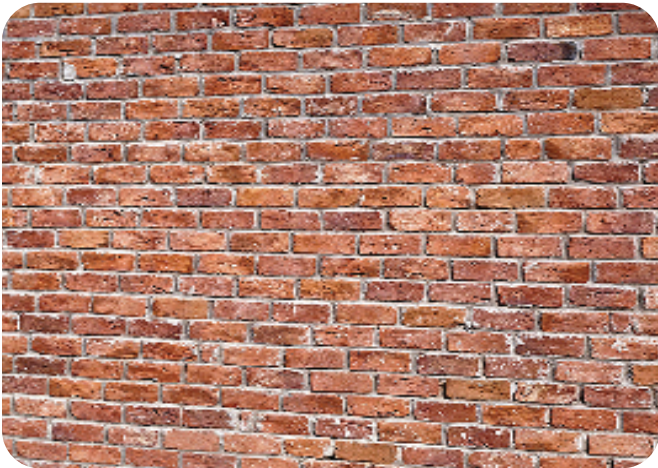
Priemonės gali būti skirtos pagerinti patalpų priežiūrą ir eksploatacijos galimybes, sukurti labiau komfortišką aplinką bendruomenės gyventojams.

PRIEDANGOS VERTINAMOS PAGAL ŠIUOS KRITERIJUS:

Konstrukcijos tipas: monolitas / gelžbetonio konstrukcija / mūras	04
Tarpas tarp laikančiųjų konstrukcijų	05
Iėjimai / išėjimai / avariniai išėjimai	05
Galimybė patekti į priedangą nutrūkus elektros energijai	06
Galimybė į patalpą patekti judumo negalią turintiems žmonėms	06
Ventiliacijos sistema	07
Langai ir ertmės	09
Elektros energija	09
Priešgaisrinė sauga	10
Pirmos medicinos pagalbos reikmenų komplektas	11
Patalpos užkrovimas šiukšlėmis ir kitais daiktais	12
Sanitariniai mazgai, vanduo	12
Patalpoje esančių vamzdinių būklė	12
Patalpų šildymas	13

KONSTRUKCIJOS TIPAS: MONOLITAS / GELŽBETONIO KONSTRUKCIJA / MŪRAS

Tinkančios konstrukcijos priedangai yra monolitas, gelžbetonis arba mūras. Šios konstrukcijos yra tinkamos dėl jų atsparumo smūgiams, gebėjimo atlaikyti dideles apkrovas.

Mūras

Gelžbetonis

Monolitas

- Jeigu konstrukcijos mūrinės, vidines patalpos sienas rekomenduojama papildomai armuoti metaliniu tinkleliu, ant kurio dedamas įprastas sienų tinkas. Šios priemonės sutvirtintų mūrinės plytas ir padidintų konstrukcijos atsparumą smūgio bangoms.

- Jeigu sienos įleistos į gruntą daugiau nei pusę ploto, slepiantis patalpoje yra saugiau vaikščioti pilnu ūgiu net apšaudymo metu, tačiau jaučiant ar girdint, jog sprogimai vyksta netoliese rekomenduojama prisispausiti nugara prie sienos ir pritūpti į sėdimą poziciją arba atsisėsti.

- Jeigu sienos įleistos į gruntą pusę ir mažiau ploto, slepiantis patalpoje yra saugu sėdėti arba būti pritūpus apšaudymo metu, kai sprogimai vyksta netoliese. Rekomenduojama turėti priemonių sustiprinti lauke nedengiamą sieną: smėlio maišų, metalinių plokštelių arba polimerinių putų.

- Neapsaugotą sieną galima uždengti smėlio maišais sudarant piramidės formą. Smėlio maišai papildomai amortizuoja smūgio bangą ir konstrukcija tampa atsparesnė. Toks pasirengimas turėtų būti atliekamas per 12 val. nuo pavojaus pradžios.

- Konstrukcijas galima papildomai apsaugoti specialiomis metalinėmis plokštelėmis su skylėmis ar perforacijomis, kurios nukreipia ir išskaido smūgio bangą, neleidamos jai visos energijos perduoti struktūrai. Tai yra brangesnis, pasiruošimo nereikalaujantis sprendimas.

- Patalpas taip pat galima apsaugoti papildomu polimerinių putų sluoksniu, pvz. padengti poliuretanu, dažnai naudojamu kaip tarp sluoksniu sienose. Jos sugeria smūgio energiją ir sumažina bangos poveikį. Šis sluoksnis tarnautų kaip papildomas termoizoliacinis sluoksnis patalpoms.

Visas išvardytas priemones galima kombinuoti.

TARPAS TARP LAIKANČIŲJŲ KONSTRUKCIJŲ

Priedangoje esantis atstumas tarp laikančiųjų konstrukcijų, indikuoja kokia perdangos dalis priedangoje turės atlaikyti maksimalias apkrovas pastato griūties atveju. Tikslas sumažinti tarpus tarp laikančiųjų konstrukcijų, maksimaliai iki 1,5 m atstumo.

Mažesnis nei 3 metrų tarpas tarp laikančiųjų konstrukcijų yra pakankamai mažas ir papildomų sprendinių nereikalauja.

Jeigu tarpas tarp laikančiųjų konstrukcijų yra didesnis nei 3 metrai, rekomenduojama iš anksto pasiruošti papildomų priemonių, kuriomis per 12 val. būtų galima papildomai sustiprinti perdangos konstrukciją kas 1,5 metro.

Papildomam sutvirtinimui gali būti naudojami mediniai tąšai (10x10 cm dydžio padidina perdangos atsparumą 2 tonomis paremtoje vietoje) arba metaliniai specialūs statramsčiai kurie prideda iki 20 tonų papildomo atsparumo perdangai į remiamą tašką, kurie paremtų perdangą remdami į medinę bent 2 cm storio 20x20 cm plokštę. OSB plokštės šiuo atveju nėra tinkamos.

Tąšai turėtų būti statomi kas 50–60 cm vienas nuo kito, juos tarpusavyje sutvirtinant medine alkūne ir formuojant apversto lygiašonio trikampio figūrą. Svarbu, kad tąšai neturėtų laisvumo judėjimui remiant konstrukciją, tačiau tuo pačiu nebūtų įspausti į konstrukciją taip, kad darytų poveikį konstrukcijai.

Taip pat sienos gali būti storinamos, taip mažinant atstumą tarp laikančiųjų sienų. Tokiu būdu, visa patalpa būtų atsparesnė. Galiausiai, galima įrengti sijų ir kolonų sistemą, kuri sumažintų perdangos apkrovą ir krūvį nukreiptų į laikančiąsias sienas (tik projektuojami darbai).

JĖJIMAI / IŠĖJIMAI / AVARINIAI IŠĖJIMAI

Rekomenduojama, kad priedangoje būtų daugiau nei vienas įėjimas ar išėjimas, kad vienam iš jų užgriuvus, būtų galimybė palikti patalpas.

Jeigu patalpoje jau yra keli išėjimai, rekomenduojama nuolatos prižiūrėti kad šie įėjimai / išėjimai būtų nuolat prižiūrimi, neužkrauti šiukšlėmis ar kitais dideliais daiktais.

Patalpoje esant tik vienam įėjimui ir išėjimui, rekomenduojama pagal galimybes numatyti išėjimą kitoje pastato pusėje, nei yra įėjimas. Tai gali būti langeliai, esantys patalpose, prie kurių galima turėti nedidelį laiptelį, įrengti į sieną sumontuotas armatūros kopėčias ar numatyti kitas priemones, kurios padėtų evakuotis iš patalpos jeigu nebelieka galimybės išeiti per pagrindinį įėjimą.

Taip pat galima suprojektuoti bent 2,5–5 m ilgio išėjimą iš patalpos. Tokiam išėjimui reiktų įrengti avarinę šachtą, kuri būtų sandariai uždaroma ir atidaroma tik iš vidinės pastato dalies.

Jeigu yra **galimybė apjungti kitas objekte esančias patalpas**, pasitarus su specialistais, rekomenduojame iš anksto įrengti papildomas duris arba pasirūpinti reikiamais įrankiais (pvz. kūju, laužtuvu, kastuvu), kuriais būtų galima išmušti sieną ar ertmę, per kurią būtų galima evakuotis iš patalpos.

GALIMYBĖ PATEKTI Į PRIEDANGĄ NUTRŪKUS ELEKTROS ENERGIJAI

Patekimas į priedangą kartu yra ir bendruomeniškumo bei vienas kito palaikymo elementas. Krizės akivaizdoje tik rūpindamiesi vienas kitu, kaimynu ar atsitiktiniu praeiviu, būsime atsparesni visoms kylančioms grėsmėms. Tikriausiai nei vienam nesisorėtų būti tuo, kuris nepateko į priedangą dėl to, kad ten buvo neįleistas.

Rekomenduojame paskirti atsakingus asmenis, kurie būtų atsakingi už patalpos atrakinimą ir galimybės suteikimą patekti tiek namo gyventojams, tiek pro šalį einantiems žmonėms. Atkreipiame dėmesį, jog patekimas į patalpą turėtų būti prieinamas tik paskelbus pavojų, bet ne nuolat. Atsakingi asmenys objekte turėtų būti keli, tam kad būtų išlaikomas funkcijos dubliavimas. Patekimas turėtų būti užtikrinamas tik į bendro naudojimo patalpas.

Jei nutrūkus elektros energijai negalima patekti į patalpas, būtina ieškoti sprendimų, kaip tai išspręsti.

GALIMYBĖ Į PATALPĄ PATEKTI JUDUMO NEGALIĄ TURINTIEMS ŽMONĖMS

Jei patalpos **yra pritaikytos judumo negalią turintiems žmonėms**, svarbu reguliariai patikrinti ar jos nebuvo pažeistos ar sugadintos. Esant elektriniams įrenginiams, reikia suprasti ir žinoti procedūrą kaip būtų galima šiomis priemonėmis pasinaudoti nesant elektros.

Jeigu nėra galimybės į priedangą patekti judėjimo negalią turintiems žmonėms, svarbu ieškoti būdų, kaip užtikrinti, kad visais įėjimais ir išėjimais turėtų galimybę naudotis ir turintys negalią. Įrengimai turėtų būti tokie, kuriais negalią turintis žmogus galėtų naudotis savarankiškai ir greitai pasiekti priedangą.

Bet kuriuo atveju svarbu turėti paskirtus asmenis, kurie padėtų arba organizuotų pagalbą judumo negalią turintiems žmonėms. Priedangoje nelaimės atveju gali praversti minkšto arba kieto tipo neštuvai, kuriais būtų galima pernešti neįgaliuosius.

VENTILIACIJOS SISTEMA

Kad priedangoje būtų pakankamai oro, reikia iš anksto įvertinti esančią ventiliacijos sistemą. Tai gali būti įprasti langai arba įrengtos papildomos ventiliacijos priemonės. Žemiau pateikiamos papildomos rekomendacijos skirtingiems atvejams.

VENTILIACIJOS NĖRA.

Jeigu priedangoje nėra jokios ventiliacijos sistemos, rekomenduojame įsirengti. Tai gali būti paprastų ortakių įrengimas skirtingose patalpos pusėse, taip pat galima įrengti ir pažangesnes priemones, pvz. mechaninę (rekuperatorių arba kondicionierių) arba automatinę ventiliacijos sistemą.

NATŪRALI.

Esant natūraliai ventiliacijai (ortakiai, langai), rekomenduojame papildomai apsaugoti ortakius iš lauko pusės, įrengiant metalines groteles, kurios neleistų nuolaužoms ar purvui patekti į vidų. Verta iš anksto pasirūpinti papildomomis priemonėmis, kuriomis galima ortakius arba langus pridengti iš lauko pusės. Tam tinka smėlio maišai, metaliniai bent 1 cm storio skydai (jei nededami smėlio maišai), kurie galėtų apsaugoti langus iš pastato išorės. Ortakiams pakanka metalinių groelių, tinklelio arba ventiliacijos gaubto.

Svarbu reguliariai valyti ortakius, pasirūpinti, kad ortakiai ar langai nebūtų užkrauti ar uždengti iš priedangos vidaus. Oro pavojaus metu esant priedangoje nuolat patikrinti, ar į patalpas patenka oras, pridėjus ranką prie ortakių arba pakabinant nedidelį plastikinį maišelį, kuris judėtų nuo oro srauto. Priedangoje būtina paskirti atsakingą asmenį (-is), kuris nuolat stebėtų ventiliacijos veikimą priedangoje.

Langas

Ortakis

MECHANINĖ.

Esant mechaninei ventiliacijos sistemai (pvz. rekuperatorius, kondicionierius), rekomenduojame turėti atsarginį energijos šaltinį ventiliacijos sistemai palaikyti, kuris būtų nesusietas su viso pastato elektros energijos tinklu, ir būtų skirtas tik ventiliacijos sistemai palaikyti priedangoje.

Kondicionierius

Rekuperatorius

AUTOMATINĖ.

Jeigu įrengta automatinė ventiliacijos sistema, rekomenduojame nustatyti arba įsirengti papildomus daviklius, kurie oro srautą padidina arba sumažina atsižvelgiant į CO₂ kiekį ir temperatūros pokyčius patalpoje. Taip pat svarbus ir drėgmės lygio faktorius. Dėl šių nustatymų rekomenduojame konsultuotis su rangovu arba techninę priežiūrą atliekančiais asmenimis ar įmone.

SVARBU TURINTIEMS AUTOMATINES AR MECHANINES VENTILIACIJOS SISTEMAS.

Svarbu turėti atsarginį energijos šaltinį ventiliacijos sistemai palaikyti, kuris būtų nesusietas su viso pastato elektros energijos tinklu ir būtų skirtas tik ventiliacijos sistemai palaikyti priedangoje. Tinkamiausi sprendimai:

- mažo galingumo generatorius, kuris gali būti įjungiamas viduje (jei leidžia techniniai sprendimai ir išmetamas CO₂ nepatenka į priedangą) arba išorėje
- akumuliatorius (-iai), priklausomai nuo sistemos elektros energijos suvartojimo.

Turint atsarginių elektros energijos šaltinių priedangoje, galima iš anksto numatyti galimybes prijungti atskirus ventiliacijos taškus, nepriklausomus nuo visos ventiliacijos sistemos. Tokiu būdu galima užtikrinti bent dalinį oro patekimą į

VAIDMUO BENDRUOMENĖJE.

Priedangoje būtina paskirti atsakingą asmenį (-is), kuris nuolat stebėtų ventiliacijos veikimą priedangoje.

LANGAI IR ERTMĖS

Jei patalpoje esantys langai yra aukštesni nei 30 cm, juos reikėtų perprojektuoti į mažesnius arba turėti reikiamas priemones jiems uždengti. Visus langus reikia apsaugoti papildomomis priemonėmis:

- skydais, kuriais būtų galima uždengti langą iš lauko pusės (skydas turėtų dengti visą langą ir bent 10 cm remtis į aplinkines konstrukcijas. Skydai gali būti iš įvairių medžiagų bet turėtų turėti tokias pačias apkrovų atlaikymo galimybes kaip 1 cm storio plieninis skydas. Šiuo klausimu rekomenduojame konsultuotis su medžiagų tiekėjais);
- didesnius langus būtina dengti skydu išorėje ir smulkiu metaliniu tinkleliu iš vidaus, kadangi visada išlieka tikimybė jog skeveldros gali pramušti pirminį barjerą ir įlėkti į vidų;
- langus taip pat galima apkrauti 2 sluoksniais smėlio maišų iš lauko pusės (praėjus pavojui, svarbu patikrinti, ar nėra padaryta žalos).

Pasiskirsčius atsakomybes bendruomenėje ir iš anksto turint reikalingas priemones šios ertmės kilus pavojui gali būti uždengiamos greičiau nei per 12 val. normatyvą parengiant priedangą.

ELEKTROS ENERGIJA

Norint priedangoje praleisti ilgesnį laiko tarpą, svarbu reguliariai tikrinti elektros instaliaciją, pasirūpinti alternatyviais elektros energijos šaltiniais. Žemiau pateikiamos rekomendacijos, į ką vertėtų atkreipti dėmesį.

APŠVIETIMAS.

Jeigu apšvietimo nėra, rekomenduojame jį įrengti bent bendroje patalpose. Tai padės lengviau judėti patalpose, užtikrins papildomą saugumą bei prisidės prie psichologinio stabilumo pavojaus akivaizdoje.

Patalpoje įrengtam apšvietimui rekomenduojame numatyti atsarginį elektros energijos šaltinį. Priklausomai nuo patalpos dydžio, apšvietimui palaikyti dažnai užtenka didesnio dyzelinio automobilio akumuliatoriaus. Būtina pasitarti su specialistais dėl patogaus apšvietimo sistemos pajungimo prie alternatyvaus šaltinio. Rekomenduojame visas apšvietimo priemones įtvirtinti, kad jos nesiūbuotų arba nekabotų, taip išvengiant atsitiktinio apšvietimo praradimo tikimybės.

KIŠTUKINIAI ELEKTROS LIZDAI.

Rekomenduojame patalpose turėti bent kelis kištukinius elektros lizdus. Taip turėsite galimybę naudotis papildomomis priemonėmis patalpoje, įkrauti telefonus, įjungti radiją ar šildytuvus, užsikaisti karšto vandens.

Patalpoje esančius kištukinius lizdus rekomenduojame reguliariai patikrinti: ar jie veikia, nėra pažeisti korozijos, nėra sulūžę ar sutrūkinęję.

REZERVINIS ELEKTROS TIEKIMO ŠALTINIS.

Priedangoje rekomenduojame turėti rezervinį elektros energijos šaltinį: generatorių, energijos kaupiklius ar kitas panašias priemones. Svarbu, kad elektros energijos šaltinis būtų skirtas tik priedangai, bet ne visam namui. Tai sumažina rezervinio elektros energijos šaltinio galios poreikį ir užtikrina, kad elektros energija būtų ten, kur jos labiausiai reikia.

Rezervinis elektros energijos šaltinis gali būti įjungiamas tiek patalpų viduje, jei leidžia techninės ir saugumo galimybės, tiek išorėje.

IŠORINIS GENERATORIUS.

Rekomenduojame pasirūpinti galimybe prijungti išorinį generatorių, kuris būtų skirtas ir priedangos patalpoms, ir visam namui aprūpinti. Prie tokios jungties galima prijungti generatorių, kurį turi bendruomenė, arba, jei nėra galimybės atkurti elektros energijos daugiau kaip 4 paras, generatoriai galėtų būti pajungiami iš tarnybų ar savivaldybės rezervų.

Tarnybų ir savivaldybių rezervuose esantys elektros energijos generatoriai prioritetine tvarka pirmiausia yra priskiriami:

1. sveikatos priežiūros įstaigoms,
2. socialinės globos įstaigoms,
3. kolektyvinės apsaugos statiniams,
4. šilumos ir karšto vandens gamybos reikmėms,
5. gyventojams ir bendruomenėms.

Jeigu išorinio generatoriaus jungtis jau yra, rekomenduojame periodiškai patikrinti veikimą, prijungiant generatorių.

VAIDMUO BENDRUOMENĖJE.

Rekomenduojame paskirti bent tris bendruomenės narius, kurie esant reikalui rūpintųsi rezervinio elektros šaltinio įjungimu.

Patalpose, kuriose jau yra atsarginis elektros teikimo šaltinis, rekomenduojame atlikti jo reguliarią priežiūrą ir bent kartą per pusmetį patikrinti, ar jis veikia, nėra pakitusios prijungimo galimybės.

PRIEŠGAISRINĖ SAUGA

PIRMINIŲ GAISRO GESINIMO PRIEMONIŲ RINKINYS.

Užgesinti kilusį gaisrą padės gesintuvas (ABC gaisrams gesinti tinkamas miltelinis gesintuvas), nedegus audeklas (ypač aktualu požeminiame garaže, kuriame yra parkuojami automobiliai). Rekomenduojama šias priemones turėti priedangoje.

Jeigu jas turite, reguliariai patikrinkite. Taip pat patikrinkite perspėjimo sistemos veikimą, supažindinkite visus bendruomenės narius su jų buvimo vieta.

KRITINĖS SITUACIJOS ĮRANGA.

Rekomenduojame patalpose turėti kritinės situacijos įrangos komplektą: kastuvą, kirvį, kūjį, laužtuvą, neštuvus. Priemonės turėtų būti tvirtos tam, kad jomis galima būtų pakelti didesnius svorius, nugriauti sieną ir t. t. Tokius įrankius, kaip kastuvas ar laužtuvas galima pritaikyti alkūniniu principu sunkiems daiktams kelti. Geriausia turėti po kelis vienetus, kad reikalui esant būtų galima darbuotis komandiškai. Reguliariai patikrinkite, ar visos reikalingos priemonės yra priedangoje.

PIRMOS MEDICINOS PAGALBOS REIKMENŲ KOMPLEKTAS

Kiekvienoje priedangoje rekomenduojame turėti pirmos pagalbos rinkinį. Jį laikykite lengvai pasiekiamoje vietoje, apie kurią žinotų kiekvienas. Periodiškai atnaujinkite turinį (ypač tvarsčius, vaistus ar chemines priemones (medicininės). Užtikrinkite, kad visi žinotų, kaip naudotis pirmos pagalbos priemonėmis – jei įmanoma, organizuokite mokymus. Toks rinkinys padės pasiruošti daugeliui galimų situacijų priedangoje.

Priemonės, kurios gali išgelbėti gyvybę:

1. Žaizdų gydymo priemonės.

- Sterilūs tvarsčiai (didelio ir mažo dydžio) – žaizdoms uždengti.
- Elastiniai tvarsčiai – patempimams ar sąnarių stabilizavimui.
- Lipni juosta (medicininės) – tvarsčiams pritvirtinti.
- Vienkartiniai pleistrai (skirtingo dydžio) – nedidelėms žaizdoms.
- Spaudžiamieji tvarsčiai – masyviam kraujavimui stabdyti.
- Hemostatiniai tvarsčiai (pvz., „CeloX“, „Quik-Clot“) – stipriam kraujavimui greitai stabdyti.
- Žaizdų sterilizavimo servetėlės (su antiseptiku) – infekcijų prevencijai.
- Žirklys – tvarsčiams ar drabužiams kirpti.
- Pirštinės (ne lateksinės) – sterilumui užtikrinti.

2. Nudegimų priežiūra.

- Nudegimų tvarsčiai (pvz., „Burnshield“) – nudegusių vietų apsaugai ir vėsinimui.
- Aerosolis ar gelis nudegimams – greitam vėsinimui ir skausmo mažinimui.

3. Kvėpavimo takų užtikrinimo priemonės

- Kaukė dirbtiniam kvėpavimui – gaivinimui (AMBA). Kaukė nuo dulkių ar dujų – apsaugai nuo dūmų ar cheminės taršos (jei įmanoma, turėti FFP2/FFP3 klasės kaukes arba dujokaukę)

4. Šilumos ir hipotermijos valdymas.

- Termoizoliaciniai aliuminio užklotai – kūno šilumai palaikyti (hipotermijos prevencijai).

- Antklodės – šilumos palaikymui ar komfortui.

5. Traumų gydymo priemonės.

- Kaklo įtvaras – galvos ir kaklo sužeidimų stabilizavimui.
- Padangos galūnių įtvirtinimui (pvz., pripučiamos arba lengvo plastiko) – lūžiams ar stipriems patempimams.
- Šaltieji kompresai – tinimui ar sumušimams mažinti.
- Diržai žaizdoms spausti (turniketai) – didelio kraujavimo sustabdymui.

6. Apsaugos priemonės ir higiena.

- Vienkartinės kaukės – asmeninei apsaugai.
- Dezinfekcinis skystis arba gelis – rankų ir paviršių sterilizacijai.
- Sterilios vienkartinės servetėlės – žaizdoms ar rankoms valyti.

7. Instrumentai.

- Pirmosios pagalbos instrukcijos – greitam veiksmų planui.
- Žibintuvėlis – apšvietimui prasto matomumo sąlygomis (geriausia dedamas ant galvos).
- Pincetas – nuolaužoms ar svetimkūniams pašalinti.
- Termometras – kūno temperatūrai matuoti.

8. Specialios situacijos.

- Cheminės medžiagos nuplovimo priemonės – rūgščių ar šarmų poveikio neutralizavimui.
- Akių praplovimo skystis – akių sužeidimams.
- Aktyvizuotos anglies tabletės – apsinuodijimo atvejams.

VAIDMUO BENDRUOMENĖJE.

Suteikti pirmą pagalbą kitiems turi mokytis visi bendruomenės nariai.

PATALPOS UŽKROVIMAS ŠIUOKŠLĖMIS IR KITAIS DAIKTAIS

Bendrosiose patalpose rekomenduojame nelaikyti papildomų daiktų ar priemonių, kurios trukdytų laisvam judėjimui patalpose arba keltų grėsmę kitų sveikatai, jei nukristų ar užgriūtų. Jei daiktai yra nereikalingi, siūlome pasinaudoti savivaldybės kompensuojama paslauga ir vieną kartą per metus išvežti stambiagabarites šiukšles visiškai nemokamai. Vežant kartu su kitais bendruomenės nariais galima pasiekti dar geresnius rezultatus.

Jei daiktų visgi niekaip neišeina pašalinti, reikėtų pasirūpinti, kad juos būtų galima greitai pašalinti per 12 val. – normatyvinį priedangos įrengimui skirtą laiką. Tokiu atveju reikia turėti paskirtą žmogų(-nes), kuris pasirūpintų daiktų pašalinimu.

SANITARINIAI MAZGAI, VANDUO

TUALETAS, PRAUSTUVAS.

Rekomenduojame patalpoje įrengti tualetą ir praustuva, prijungtą prie esamų nuotekų sistemų. Jei tokios galimybės nėra, galima turėti sauso tipo tualetą, užpildomą kvapus ir skysčius sugeriančiomis priemonėmis. Blogiausiu atveju reiktų pasirūpinti kibiru ir šiukšlių maišais. Taip pat rekomenduojame patalpose turėti praustuva, iš kurio būtų galima lengvai prisipilti vandens, nusiplauti veidą ar praplauti žaizdą.

Rekomenduojame reguliariai patikrinti ar visos priemonės yra veikiančios, bėga vanduo. Visada turėti rezervinio vandens, jei sanitariniuose mazguose dingtų vanduo. Šis vanduo nebūtų skirtas vartojimui.

VANDENS PAĖMIMO ČIAUPAI.

Rekomenduojame įsirengti Vandens paėmimo čiaupą patalpoje, kuris būtų susietas su bendromis vandens tiekimo sistemomis. Jeigu tokį turite, rekomenduojame reguliariai patikrinti galimybę paimti vandenį iš patalpoje esančio čiaupo, aiškiai pažymėti kuris čiaupas yra skirtas karštam vandeniui, kuris šaltam, ypač kai čiaupas yra kartu su pagrindiniais pastato vamzdynais.

PATALPOJE ESANČIŲ VAMZDYNŲ BŪKLĖ

TVARKINGA.

Rekomenduojame patalpoje visus matomus vamzdynus papildomai sutvirtinti laikikliais, kad smūgio bangos atveju vamzdynas turėtų kuo daugiau atramos taškų ir nebūtų veikiamas šių jėgų.

NETVARKINGA.

Rekomenduojame atsinaujinti ar susiremontuoti pažeistus korozijos vamzdynus, visus matomus vamzdynus papildomai sutvirtinti laikikliais, kad smūgio bangos atveju vamzdynas turėtų kuo daugiau atramos taškų ir nebūtų veikiamas šių jėgų.

PATALPŲ ŠILDYMAS

Rekomenduojame kiekviename objekte, kuriame yra šilumos punktas, užtikrinti atsarginį elektros energijos tiekimą. Jei šilumos punktas bus aprūpinimas elektros energija, pastatas bus visada šildomas, tuo pačiu priedangos patalpos bus taip pat šildomos arba dalinai šildomos. Šilumos punktui dažniausiai reikalinga galia yra 1–2 kw elektros energijos.

Taip pat rekomenduojame turėti alternatyvių priemonių susišildyti. Tokios priemonės gali būti:

- kieto kuro krosnelės (svarbi smalkių kontrolė);
- dujų patrankos, kurios greitai gali pakelti patalpoje esančią temperatūrą.

Svarbu patalpose nedeginti laužų ar kitų daiktų, nes tokiu atveju yra greičiau naudojamas deguonis. Atkreipiame dėmesį, jog patalpose esant dideliame kiekiui žmonių, patalpos pradeda šilti ir atsiranda daugiau drėgmės.

Rekomenduojame reguliariai tikrinti esamas patalpoje šildymo priemones laiku atlikti jų techninę priežiūrą ir remonto darbus.